

1. de Arbitris: P. G. Hammer, R. J. A. Gumpelzheimer.
2. de bone merito. A. P. Müller, R. J. Schafaeq.
3. de Quarta Trebellianica. C. G. Berger.
4. de Demonstratione, un der Bestimmung. F. Müller
A. F. Philippi. R. J. Schumann.

119

N. J. A.

Q. D. B. V.
DISSERTATIO JURIDICA,
De,

MERO IMPERIO,

Quam
AUXILIANTE NUMINE DIVINO
Consensu

Illustris Jctorum Ordinis

in

Celeberrimâ Salanâ

P R Æ S I D E

DN. JOHANNES BERNHARDO

SSSSSS /

Phil. & J. U. D. ac Illustris Regiminis
Saxo-Jenensis Advocato Ordinario,

*Patrono, Praeceptore ac Hospite suo
omnem vitam colendo,*

publico Eruditorum Examine

submittit

J O H A N N E S Dörffler /

Jesniz. Anhalt.

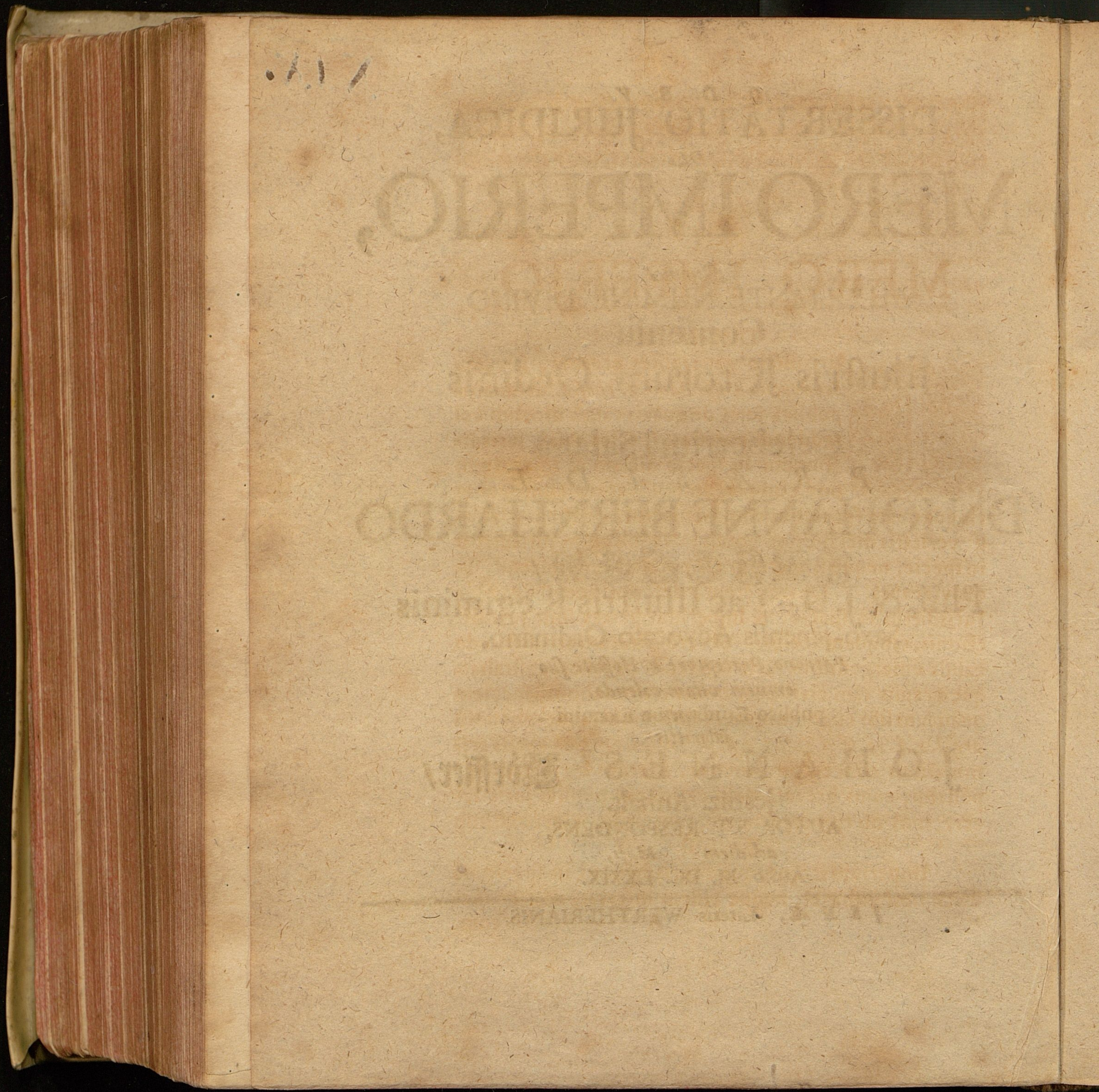
AUTOR ET RESPONDENS,

ad diem Maji,

ANNO M. DC. LXXIX.

J E N Æ, Literis WERTHERIANIS.

111

Faint, illegible text visible on the cover, likely bleed-through from the reverse side of the book. The text is arranged in several lines and is difficult to decipher due to fading and the texture of the leather.

f. f.

De

MERO IMPERIO.

Thes. I.

Jurisdictio generaliter accepta, si cum Schnobelio *Disp. Pand. 2. thes. 2.* definiatur publica juris de quâvis causâ dicendi vel reddendi potestas, species duas, jurisdictionem in specie dictam & Imperium, non complectitur. Natura enim generis adæquata speciebus communicatur, quod sine læsione veritatis dici hic non potest; Neque enim Jurisdictio in specie, neque Imperium est potestas cognoscendi de quâvis causâ. Quare retentâ descriptione illâ rectius Jurisdictio in specie, & Imperium partes sunt Jurisdictionis, tanquam totius. Si verò dicatur Jurisdictio de causis emergentibus juris reddendi potestas, abstrahatque à causis tam civilibus, quam criminalibus, speciem quandam sibi cognominem & Imperium comprehendit. *arg. l. 2. §. 23. ff. d. O. f. l. 3. ff. de Jurisd.* Quæ de causis criminalibus conceditur potestas, Merum Imperium appellatur, cujus brevem delineationem publici juris facere, tum ob ejus dignitatem, tum utilitatem, constitui.

Thes. II.

Imperium itaque, quod jurisdictioni in specie ita dictæ non coheret, neque eidem inservit, dicitur me-
A rum,

rum, & absolutè potestas *l. 3. ff. de Jurisd.* Unde verò me-
rum dicatur, variæ sententiæ reddunt ambiguum. Pro-
babile est, ita dici, quia purum & per se solum est, alterius
rei mixturam non habens. Cùm enim Imperio, quod
mixtum appellatur, eò quòd jurisdictioni cohæreat, op-
ponatur, meri nomen ei impositum est. Merum nam-
que ei propriè tribuitur, quod purum est: Sic vinum a-
quâ non dilutum merum est; Et merum Jus Gentium,
quod non est mixtum cum præceptis Civilibus *l. bona 31.
pr. ff. depos.* ita merum Prætoris officium *l. 5. pr. ff. de V. O.*
Merum factum *l. 98. §. 6. ff. de solut.*

Thes. III.

Merum Imperium describit *Ulpianus l. 3. ff. d. Jurisd.*
quòd sit habere gladii potestatem animadvertendi in fa-
cinorosos. Hanc descriptionem à parte potiori desum-
ptam quidam defendunt adeò, ut perfectior evadat, si ei
addatur *vel alterius cujusque gravioris coërcitionis l. 70. ff.
d. R. J. l. 6. pr. ff. d. Offic. procons.* Quidam eam perfectam
dici non posse judicant, quòd Merum Imperium etiam
aliâ, quàm gladii coërcitione, vim suam exerceat *l. 6. pr.
l. 11. ff. de offic. procons. l. 6. §. 8. ff. de offic. prasid. l. 28. ff. de
pæn.* Alii non tam definitionem tradi, quàm ejus exem-
plum dari arbitrantur. Quoniam verò sub gladio aliæ
etiam pœnæ capitales & gravior coërcitio contineantur
l. 11. ff. de offic. procons. ideò perfectioni illius descriptio-
nis nihil omninò deest. Hinc sponte fluit, non solum
exemplum tradi, sed ipsam quoque essentiam ibi propo-
ni. Neque Definitio ideò imperfecta dicenda, si per gla-
dii potestatem intelligeremus solam animadversionem,
quæ gladio infertur; Sufficit enim per hoc rectè Merum
Imperium expositum esse atque ab aliis distinctum. O-
mnia enim, quæ in alicujus essentiâ reperiuntur, specia-
tim

tim exprimere non usque adeo necessarium esse opinor. Quæ cum ita se habeant, allatam definitionem paulò fusius explicare animus est. Dicitur (1.) *quod sit potestas sive jus*. Hinc falluntur, qui ideò suspectam definitionem habent, quòd non tam definiatur Imperium per verba juris, quàm facti. Neque illi rectè sentiunt, qui, definitionem non tam substantiam respicere, quam effectum, constanter asseverant. Nunquam etenim effectus definitionem ingreditur primariò & tanquam aliquod constitutum, sed saltem ut potestas exinde arguatur. Dicitur (2.) *Gladii*, quæ vox jam tum exposita est. Dicitur (3.) *animadvertendi in facinorosos*, ut vehementia hujus Imperii significetur, & à modicâ coërcitione, scilicet remediis prætoriiis, secernatur. Et quidem animadversio hæc in Mero Imperio principaliter & directò venit, in mixto autem per accidens & propter aliud *vid. Sutholt. d. jurisd. thes. 394*. Non tamen illa verba *animadvertendi in facinorosos* exclusivè sunt posita, quasi cognitio causarum Criminalium sit ab animadversione separanda. Contrarium namque satis liquidò constat ex *l. 6. princ. ff. d. Offic. Procons.* ubi Ulpianus ait, custodiarum audiendarum mandatum esse extraordinarium, ob rationem adjunctam, quòd non possit quis gladii potestatem sibi datam, vel alterius coërcitionis, ad alium transferre; Quæ ratio nihil concluderet, si cognitio causarum criminalium ad Merum Imperium non esset referenda. Quod verò hæc lege extraordinarium dicitur, alibi postmodum legatis simpliciter est concessum atque constitutum, ut non solùm civiles, sed criminales quoque causas audiant, ita ut, si sententiam in reos ferendam providerint, ad Proconsules eos transmittere non morentur *l. un. C. de Offic. Procons.* unde vicissim conjunctio cognitionis &

animadversionis admodum liquidè infertur. Quòd autem notio in civilibus causis sit separata ab executione, nobis impedimento non est, argumento à separatis deducto, & quòd non per se, sed accessoriè mixto imperio contra contumaces sit opus; in Mero verò Imperio animadversio per se & simpliciter intendatur, *Vinn. tract. de Jurisd. Edit. Roterod. c. 1. n. 9.* ubi idem mentionem facit alicujus Anonymi scripti *de Jurisdic. & Imper. adversus omnes interpretes*, in quo tamen nihil se eximium reperire ait, aut inauditum dignumve titulo tam fastuoso, nisi quòd audacter affirmet, neque publici judicii executionem, neque rei capitalis cognitionem, neque animadversionem, sive sententiæ in facinorosos latae executionem Meri Imperii appellatione significari, sed tantum simplicem animadvertendi potestatem. Autor ille Anonymus si Merum Imperium in actu, ut loquuntur, primo consideret, nihil verius exprimere potuit, & convenit assertio *l. 3. ff. de Jurisd.* Si verò in actu secundo, impegisse eum, nemo est qui non videt. Nam Imperium ab ejus exercitio distinguitur. *Magnif. Dn. Struv. Syntag. Jur. Civil. Ex. 4. t. b. 76. Thes. IV.*

Expositis his, quæ ad Meri Imperii naturam atque essentiam spectant, paucis jam subjectum ejus erit contemplandum. Ubi ante omnia Quæstio ante aliquot jam secula vexatissima venit discutienda, quâ quæritur: Utrum Magistratus Imperium formaliter habeant, an verò iis solum exercitium sit concessum? Si Henrici Imperatoris Decreto adherere necessum sit, qui Lothario neganti, & solum exercitium Magistratibus tribuenti equum ex sponsione appositum propter æquum adjudicavit, lis est decisa. Sed si vulgatum illud: *Lotharius iniquum dixit, & equum abstulit: Azo equum dixit & equum perdidit*, consider-

sideremus, Azonis Imperium ipsum Magistratibus assignantis sententiam amplectimur, sequentibus moti argumentis. (1.) Legatus Proconsulis nec animadvertendi, nec coercendi, vel atrociter verberandi jus habet; sed si quid majorem requirat animadversionem, ad Proconsulem id remittere debet *l. 11. ff. d. Offic. Procons.* Ergo Proconsul habet jus graviter animadvertendi, quod jus cum Mero Imperio identificatur. Exercitio autem cum sit effectus Imperii, & non res eadem cum Imperio, ideo non tam intelligitur exercitio, quam jus ipsum, illa enim facti est, juris appellationem & denominationem omnino respuens. Si verò cit. tex. Legatus Proconsulis nec animadvertendi nec atrociter verberandi exercitioem haberet, sequeretur quodammodo Imperium ipsum tributum non esse. (2.) Præses, quem Princeps eligere solet, majus Imperium in Provinciâ habere dicitur omnibus post Principem *l. 4. ff. de Offic. Præsid.* qui abdicando se non amittit Imperium *l. 20. ff. de Offic. Præsid.* Cum itaque non amittit, habere præsumitur; frustra enim quis dicitur non amittere, quod non habet, privatione semper habitum præsupponente. Quin imò etiamsi amitteret, nihilominus habuisset. Neque hic vicissim asserendum, Præsidem non amittere exercitioem Imperii, non enim de hâc, sed de Imperio ipso sermo est. (3.) Imperium Merum est potestas animadvertendi in facinorosos *l. 3. ff. de Jurisd.* Ast hanc potestatem populus vel Princeps aliis tribuit. Ergo etiam Merum Imperium. Quæ ratio demonstrativa est, cum impossibile sit, esse alicubi potestatem animadvertendi in facinorosos, deesse tamen Merum Imperium.

Theſ. V.

Licet dictum sit, ipsum Merum Imperium ab eo, qui

A 3

sum-

summam potestatem habet, concedi, non tamen credendum, hoc ipso illud fieri patrimoniale; sed dependet ab arbitrio concedentis, qui illud quovis tempore repetere potest, & ita quasi precario jure habet; Discrepat tamen à precario, quòd in eo solus usus, non ipsum tamen jus transferatur; Nec injicit sufflamen *l. 1. ff. d. offic. ej. cui mand.* loquitur enim textus in materiâ jurisdictionis mandata, & asseritur non ita exercitium Imperii Meri, quemadmodum jurisdictionis mandari. Non negatur interim, Merum Imperium non competere Magistratibus. Sed utrum hoc modo concedatur privativè, quod fit, explicante *Bachov. ad Treutler. Vol. 1. Dissp. 3. tb. 4. lit. F. in fin.* ubi utile jurisdictionis dominium transit; an cumulativè, ubi absque utili dominio nudè exercenda datur, altercantur Doctores. Verum neutrum fieri paulo post reddetur manifestum.

Thef. VI.

Imperium itaque Merum penes Magistratus esse, pluribus deducere nec lubet, nec ob institutum etiam licet. Ast ex hætenus dictis quidem constat, Magistratibus secularibus illud concessum; Nunc itaque, an simili ratione Ecclesiasticis Imperium Majestas impertiat, circumspiciendum? Negat hoc *Zoesius Comment. ad lib. 2. ff. d. jurisd. n. 58. & seqq.* quod exinde conatur ostendere, quòd penes Ecclesiam non sit gladius, quia illa mundanis nunquam constringitur legibus: gladium non habet, nisi spirituale: non occidit, sed vivificat *can. inter 33. q. 2.* quo facere videtur, quod passim Ecclesiæ sit studium eripere eos, qui ducuntur ad mortem. Prætereà eò facere, inquit, quod ea, quæ à plerisque, qui communem sequuntur opinionem, Mero Imperio attribuuntur, ut Clericorum Degradatio, Depositio, Suspendio, Excommunicatio

catio, Dispensatio, Clericorum Ordinatio, Visitatio, Ecclesiarum Erectio & alia, inter illa non numerentur, quæ ad gladii potestatem, aut jus, quod solum ponit Merum Imperium secundum *Ulpian. l. 3. ff. de jurisdic. perti-* nent. Nec mirum esse instat, eorum, quæ sunt gladii, non fieri mentionem, cum Prælati moderata saltim flagellatio, quæ in vindictam sanguinis non transeat, sit permissa. Sed ubi vel graviolem, vel mortem, vel sanguinis poenam crimen meretur, jubeantur vindictam permittere Laicæ potestati *c. 4. ex. d. rapt.* jubetur itaque reos sanguinis defendere ecclesia, ne effusione sanguinis particeps fiat. *c. reos 23. q. 5.*

Thef. VII.

Contraria tamen opinio, tribuens etiam Ecclesiæ Merum Imperium, est probabilior. Ante verò, quàm ejus veritas rationibus eruatur, tanquam certum aliquod præsupponendum, quemadmodum jurisdictio spectat ad causas civiles, ita & Merum Imperium esse de causis criminalibus, adeò ut si poena sit infligenda communis jurisdictioni & Mero Imperio, respiciatur ad causam, ob quam illa imponenda, & pro diversitate ejus vel ad jurisdictionem, vel ad Merum Imperium, referenda *Magnif. Dn. Struv. Synt. Jur. Civ. Exerc. 4. tb. 77.* Deinde & hoc supponendum, posse quendam Merum habere Imperium, non tamen potestatem poenas quasvis irrogandi. *Magn. Dn. Struv. dict. Exerc. tb. 78.* Nam Præses provinciæ jus gladii habuit & in metallum dandi potestatem *l. 6. §. 8. ff. d. Offic. Pres.* deportandi autem in insulam jus Præsidi- bus provinciæ non est datum *l. 6. §. 1. ff. d. interd. & releg.* quia, quæ in Mero Imperio specialiter non tribuuntur, concessa non videntur *l. 1. princ. ff. de offic. ej. cui mand. est jurisd.* Quibus legitimè positis facile erit sententiæ nostræ

stræ veritatem manifestare. Et primò quidem apertè con-
stitutum, Regem Siciliae excessus raptorum Episcopis
commisisse puniendos *c. 4. ex. d. rapt.* Cùm itaque nunc
pœnam delinquentibus infligere possint, quod uti di-
ctum Meri Imperii est, & Episcopis quoque competit
Merum Imperium. Neque infirmat hoc argumentum
responsio Zœsii asserentis, Prælati Ecclesiasticis non nisi
moderatam flagellationem, quæ in vindictam sanguinis
non transeat, permissam, ubi verò graviolem vel mortis
vel sanguinis pœnam meretur crimen, jubeantur vindi-
ctam permittere Laicæ Potestati, quia hoc argumentum
probat saltem, Clericis non esse omnes Imperii Meri
gradus tribuendos, non verò iisdem illud omninò esse
denegandum. Qua ratione absq; labore Zœsii argumenta
enervantur. Imprimis negatur, penes Ecclesiam non esse
gladium, si per illum, ut decet, intelligamus potestatem
generalem animadvertendi in facinorosos. Si tamen in-
telligatur gladius, quatenus sanguinis pœna irrogatur, il-
le non competit quidem Clericis, sed falsò colligitur,
nec Imperium eis concessum. Alterum Zœsii argumen-
tum, quod pœnæ, quæ à Clericis ob commissum delictum
irrogantur, non referantur ad Merum Imperium, tam fa-
cilè non probatur, quàm quidem asseritur. Nam coër-
citationem, quæ fit ob delictum, sub Mero Imperio conti-
neri, ante satis fuit demonstratum, utut reliqui actus, qui
delictum non præsupponunt eò referendi non sint. Per
pœnas ad Merum Imperium spectantes intelligi gravem
cruciatum corporalem inferentes, eà, quâ asseritur, et-
iam facilitate rejicitur. Nec impedit hâc ratione abu-
sivè & impropriè ac per quandam extensionem gladium
sumi. Frustra insuper urget, verba non esse abusivè &
impropriè accipienda, quia & ipse hujus autor est, qui
per

per gladium non tantum intelligit poenam mortis, sed alium gravem cruciatum corporis, cui revera similiter improprie gladius accommodatur, quare sibi licitum non sine injuria nobis vitio vertit.

Thef. VIII.

Privatus utrum sit, vel unquam fuerit aptum Meri Imperii subiectum, ut Cujacius propugnat, paucis itidem delibandum. Fundamentum Cujacio *l. 1. § 1. ff. ad L. Corn. d. scar.* exhibet, ubi Martianus inquit, *qui Magistratus Judexve questionis sub capitalem causam &c.* & ita distinguit inter Magistratum & Judicem: Per Magistratum intelligit Praetorem, qui lege Cornelia quaerit, vel Proconsulem, apud quos & legimus *l. 3. ff. d. accusat.* reos deferri, Judicem vero questionis esse privatum, cui sorte obtigit ex lege questio publica, qui publico judicio praesit, tuetur Cujacius *15. obs. 39. § 21. obs. 30* Quem refutat Arumaus *Disput. ad LL. precip. 2. tb. 3.* quod notum sit constetque omnibus quod par in parem Imperium non habeat *l. 4. ff. d. recept qui arbitr.* Sicque nec privatus in privatum sit habiturus: vel si habeat, inevitabiliter sequatur, ut non privatus sit, sed Magistratus, & hoc de hoc ipso judice tradere Sigonius *l. 3. c. 1. de jud.* Admittit itaque principem publici judicii exercitium privato demandare posse, sicuti id satis evinci, demonstrarique dicit ex *l. 1. ff. d. off. ej. cui mand. jurisd.* ubi sufficere tradit concedentis voluntatem, quae si privatum designet, eidemque publici judicii exercitium demandet, valeat stetque ex voluntate concedentis mandatum *l. 131. §. 1. ff. d. V. S.* hocque factitatum esse temporibus iis, cum quaestiones de criminibus singulis a populo mandarentur, qui quaestores parricidii dicti *l. 2. §. 23. ff. d. O. J.* Ut ut autem hoc verum sit, is tamen, cui hoc modo publici judicii exercitium commis-

B sum,

sum, non maneat privatus amplius, sed Magistratus fiat, per *l. 3. ff. d. off. pres.* ubi privatus ei opponitur, qui Imperium habet. Ad objectam à Cujacio Legem respondet, quod Prator in illâ κατ' ἐξοχήν vocetur Magistratus, non oppositivè ad Judicem. Eundem refellit *Besold. in Delib. Jur. lib. 2. th. 3.* & inquit sententiam Cujacii omnibus politicis rationibus repugnare, cum gladii potestas publica sit, quæ statim ex privato publicum faciat Magistratum.

Thef. IX.

Utrique sententiæ sua debetur autoritas. Cujacii tamen est potior, quod scilicet Merum Imperium privato concedi possit, *D. Strauch. diff. 20. th. 7.* quamvis illud perperam *l. 1. §. 1. ff. ad L. Cornel. d. Sic.* probetur. Quippe ibi fit mentio judicis, judex verò ut talis, qui Merum Imperium habet, licet opponatur Magistratui, qui formaliter per jurisdictionem in specie constituitur, nihilo tamen minus non statim desinet esse publica persona. Publica enim potestas, quale Imperium, potens est publicam quoque personam efficere. Et sunt jurisdictio in specie & Merum Imperium species oppositæ, interim non excludunt prædicata communia, inter quæ etiam est publica potestas. Quare patet resolutionem Arumæi distinguentem inter Magistratus κατ' ἐξοχήν, qualis Prator, & inferiorem, qualis Judex, non esse satis congruam, in hoc enim ratio formalis Magistratus deficit. Rectius itaque defenditur Cujacii verior opinio *l. 1. ff. d. off. ej. cui mand. est jurisd.* ubi ad Merum Imperium sufficit solius concedentis voluntas, & ita, si illa privato designet imperium, rata est, uti etiam *Arumæus supra cit. loc.* rectè statuit. Quod vero talis privatus recepto Imperio fiat persona publica, non probat Imperium privato non esse concessum, sed pri

privatum per illud desinere talem. Sicuti in naturalibus, etiamsi forma constituat compositum, interim tamen rectè illa dicitur informare materiam. Quà ratione idcirco hæc opinio politicis rationibus repugnet, eò quod gladii potestas publica sit, & publicum efficiat Magistratum, hæctenus demonstratum non est.

Thef. X.

Cognitis iis, penes quos Imperium Merum est, illud qui largiuntur, sunt considerandi; Inter quos non immerito primas Principi deferimus. à Principe enim (idem est iudicium de omnibus aliis, qui summam potestatem habent) omne Imperium profluit, & ut *Besoldus in delib. Jur. ad lib. 2. ff. d. Jurisd.* loquitur, pariter ut à mari flumina alia & à Majestate omnis alia proficiscitur jurisdictio. Utrum verò Merum Imperium privativè, an cumulativè, concessum intelligatur, non ita quidem expeditum, nec tamen cognitu adeò difficile. Ultimum fieri contendunt non pauci, quòd in locutione generali non comprehendatur persona loquentis, maximè in personà Principis, quæ dicitur exempta, ne sibi legem dicere videatur. Sed uti ex supra dictis jam tum colligere est, Imperium Merum cum dependeat à summâ potestate, in illâ non residet formaliter, sed solùm effective & virtualiter. Quare interit, tota ante mota controversia, quia etiam supra satis ostensum, Merum Imperium formaliter Magistratibus concedi, *conf. DN. Strauch. Exerc. 20. lib. 10.* Pars autem summæ potestatis in alterum hoc modo cum non transeat, sequitur oppidò, nec Principem, nisi effective, Merum Imperium habere.

Thef. XI.

Imperium transferri si de expressa Principis voluntate constet, nemo fortean prudens ambigit; Sed si

voluntas ejus expressa non sit v. g. Si alicui Castrum cum Jurisdictione concedat, an itidem translatum sit, in utramque partem probabiliter disputatur? Affirmantium fundamenta sunt, quia genus complectitur omnes suas species. *arg. l. 4. C. d. prescript. 30. vel 40. ann.* Et dispositio generalis tantum operatur quoad omnia, quantum specialis quoad speciatim numerata *arg. l. 51. ff. d. admin. tut.* Dissidentes vero regerunt, quod natura Meri Imperii exigat specialem concessionem *l. 1. ff. d. offic. ej. cui mand. est jurisd.* Plura alia, quae ab utraque parte afferri possunt, congestit *Fachin. Controv. Jur. lib. 13. c. 19.* Sed quia in hoc textus juris expressi deficiunt, placet rem totam componere verbis *Sutbolt. d. jurisd. tb. 414.* qui prudenter inquit: Attendenda hic potius sunt verba investiturae, conditio rei in feudum concessae, & aliae circumstantiae, ex quibus mens investientis probabiliter colligi possit. Sanè si extra causam feudalem alicui jurisdictio concedatur, non venire simul Merum Imperium, verissimum est *arg. l. 1. ff. d. offic. ej. cui mand. est jurisd. Magnif. Dn. Struv. Exer. 4. tb. 80.*

Thef. XII.

Quae de concessione à Principe facta in medium sunt prolata excipit quaestio: An Magistratus vel alius, quibus Imperium specialiter tributum, aliis saltim illud mandare possint? Dico *saltim mandare*, quia an omnino concedere valeant, cum hoc sit majestatis, frustra controversitur: Quod jus civile attinet, negativa vera est *l. 1. ff. d. offic. ej. cui mand. est jurisd.* nisi is, cui hujus exercitio obtrigit, necessario abesse cogatur. Quod & accommodant ad causam infirmitatis talem, quae impedit, quo minus Magistratus officio suo fungatur. Hoc rationem habere asserit *Vinnius d. tract. d. Jurisd. c. 3. n. 2. & parvi a-*
sti.

stimat, quæ in contrarium afferuntur, quòd talis infirmitas pro absentia sit habenda, neque rem semper moram pati, imò plerumque non pati, adeoque non magis negotium differendum, donec Præses convalescat, quàm in causâ profectiois, donec redeat. Enim verò, quæ Vinnius parvi æstimat, potius magni facienda esse, constat ex l. 2. §. 7. ff. d. vac. & excusat. mun. Cùm & aliàs certum sit: Exceptionem confirmare Regulam in casibus non exceptis. Quod ipsum *Constitut. Caroli. art. 2. verb. Mit Wissen und Zulassen deselben Oberrichters* confirmatur. Fundamenta Vinnii absque fundamento sunt. Si enim necessitas adsit, & res moram non patiat, constitui alius potest ab eo, cui constituendi potestas est. Dicitur est, *in causâ absentia Merum Imperium posse alteri mandari*: Utrum autem hoc generaliter obtineat, an solum in iudicio Legis Juliae de vi, de eo iterum diversæ extant sententiæ? Generaliter textum cum plerisque intelligit Vinnius *supra cit. loc.* juxta quem si hoc restringendum esset ad iudicium legis Juliae de vi, eadem ratione dicendum esset, nec legem ad alia crimina pertinere v. g. ad homicidium, cùm vis publica non minus severè vindicaretur L. Julia, quam homicidium L. Cornelia l. 5. §. 2. l. 10. §. fin. & l. seq. ad L. Jul. de vi publ. junct. l. 3. §. pen. ad l. Cornel. de Sicar. Sed menti Papiniani convenientius est, non aliter Merum Imperium propter absentiam mandari posse, quàm in L. Jul. de vi publ. Sequenti enim modo ratiocinatur Jurisconsultus: ideo errare videntur Magistratus, qui, cum publici iudicii habeant exercitationem, lege vel SCro delegatam, (veluti lege Julia de adult. & si quæ sunt aliæ similes) jurisdictionem suam mandant, quòd lege Julia de vi nominatim cavetur, ut is, cui obtingerit exercitio, possit eam, si proficiscatur, mandare. Vel

ut clariùs proponam: lege Julià de vi est cautum, quòd propter absentiam possit Merum Imperium mandari. Ergò in reliquis non potest mandari. Ratio consequentiæ est, quod exceptio confirmet regulam in non exceptis. Rationi Vinnii oppono, quod contra rationem juris receptum est, non est producendum ad consequentias *l. 14. ff. d. legib.*

Theſ. XIII

Hæc de Jure Civili obtinent. Jus verò Canonicum utrum conveniat eidem, paucis quoque examinandum? Negativam defendit *Zæsius Comment. ad ff. d. Jurisd. n. 58.* ex hâc ratione, quòd Merum Imperium non sit penes Ecclesiam, quod Ecclesia non habeat gladium nisi spiritualement, non occidat, sed vivificet *can. inter 33. q. 2.* sed illam refutandi rationem huic rei minùs esse congruam, ex supra dictis liquet. Quare hæc negativa alio modo erit stabilienda. Quòd etiam commodè fieri posse autumo, quia sicut leges non dedignantur sacros Canones imitari; ita & sacrorum Statuta Canonum Principum Constitutionibus adjuvantur. *c. 1. ex. d. nov. oper. nunc.* Hoc itaque casu dum silent Canones, ideo legum Civilium opus est auxilio. Objicitur *c. 9. ex ne Cleric. sec. neg.* ubi Clerici prohibentur sanguinis vindictam exercere. Unde in Curiis Principum hæc sollicitudo non Clericis, sed Laicis committitur. Resp. *Vinnius d. Jurisd. c. 3. n. 4. cum Fachineo lib. 9. Controv. c. 99.* quis non videt, hoc esse speciale, cum ipsis Clericis causas hujusmodi agitare non liceat, quod & ibidem adjicitur. Sic Magistratus quoque secularis causas hujusmodi delegare potest, cum ipse eas propter absentiam aut morbum fonticum expedire nequit. Sed quod hîc de morbo affertur, falsum est; Quòd de absentia autem dicitur, admodum
limi-

limitatè intelligendum esse, itidem jam tum traditum est. Quòd verò hic dicitur specialem esse casum, in quo mandari imperium possit, itidem firmum non est. Quia nemo mandat, qui ipse non habet. Clerici verò sanguinis vindictam non exercent, nec exercendi potestatem habent, Ergò nec mandare possunt *arg. l. 5 ff. d. Jurisd.* idem ad similes textus responderi potest. Deinde obicitur *cap. 4. ex. d. rapt.* ubi Rex Siciliae committit aliis excessus puniendos. Resp. *Vinnius d. l. quod Rex, Siciliae non habeat Imperium ab alio ut Magistratus, sed à se, tanquam Princeps supremam in regno suo habens potestatem. Sed neque vi suæ potestatis supremæ, neque ab alio habet Imperium formaliter, sed solùm effectivè, quo modo etiam illud aliis committit.*

Thef. XIV.

Moribus quid in mandando Imperio obtineat, nunc inquirendum insequitur. De quo *Zæsius comm. ad ff. d. Jurisd. n. 55.* Moribus, inquit, ea, quæ sunt meri imperii, habentur pars ordinariæ jurisdictionis, ut mandari & possint & mandatâ jurisdictione transeant. Sed nec hodie mandari Imperium rectiùs alii propugnant (i.) ea sola mandantur, quæ jure Magistratus competunt, ut à contrario sensu colligit *Papinianus l. 1. ff. d. offic. ej. cui mand. Jurisd.* Atqui Merum Imperium jure Magistratus, non competit. Ergò nec mandatur. Minor prob. quia nec principibus jure Magistratus competit, neque inferioribus Magistratibus. Ergò non competit. Antecedentis pars prior ab absurdo confirmatur. Hæc enim ratione Principes Imperii essent Magistratus. Quod Jus Superioritatis die *Landesfürstliche hohe Obrigkeit* satis refutat. Et sanè, cùm multis aliis omissis Imperator in Imperio sine statuum consensu neque leges condere possit,
Re-

*Recess. Imp. d. an. 1495. princ. ubi legitur mit zeitlichen Rath
euer der Churfürsten/ Fürsten/ und gemeiner Versam-
lung auf unserm und des Reichstages zu Wormbs
auffzurichten und zu halten fürgenommen und ge-
ordnet/ &c. Unde etiam Imperii, non Imperatoris Reces-
sus dicantur, Reichs- Abschiede/ gemeiner Reichs- Be-
schluß vel Recessus Imperatoris ac Imperii Unser und
des Reichs Ordnung/ Constitutionen und Sazzungen/
unser und gemeiner Stände Abschied R. J. d. anno 1564
§ 13. & de anno 1567. §. 50. Neque bella gerere Inst. Pac.
Caesar. Suec. art. 8. §. 2. quod novissimè Imperator Leopoldus
p. 13. Cap. sua, jurato promisit. Wir sollen und wol-
len auch uns darzu in Zeit bemelter unserer Regierung
gegen den benachbarten und anstoßenden Christli-
chen Gemüthern friedlich halten/ kein Gezank/ Wehde
noch Krieg in oder außerhalb des Reichs von dersel-
ben wegen/ unter keinerley Vorwand/ wie der auch
sey/ ohne der Churfürsten/ Fürsten und Ständen/ oder
zum wenigsten der sämtlichen Churfürsten Vorwis-
sen/ Rath und Einwilligung anfangen oder vorneh-
men/ noch ohne ietztgedachten Consens einiges Kriegs-
volck ins Reich führen/ oder führen lassen/ aded, ut eti-
am in proverbium quasi abierit: quilibet Principum tan-
tum potest in suo territorio quoad subditos suos, quan-
tum Imperator in Imperio *Sutholt d. Jurisd. apb. 405.* Imò
& alii probabiliter statuunt, majestati Principum parum
deesse *Dn. Conring. ad Lampad. Nobiliss. DN. PRÆSES in
Disput. Inaug. de potest. leg. in principem.* Quare superest
sequi, multum distare Magistratus Romanos à nostris
Principibus atque Ducibus. Altera Antecedentis pars,
quòd nec Magistratibus inferioribus Merum Imperium
jure Magistratus competat, inde constat, quòd aliàs o-
mnibus*

mnibus competeret; sed non competit omnibus, quia multi sunt, qui saltem jurisdictionem habent & mixtum Imperium, nur die Untergerichte. Alii paucissimos actus Meri Imperii ex speciali privilegio gewisse und geringe Fälle vom Obergerichte/ als die Captur (doch daß sie innerhalb gewisser Zeit dem Fürstl. Amtmannen/ Voigte oder Schulzen die Liefferung thun müssen) quo casu non malè judicat *Bachovius ad Treutlerum Diss. 3.* quod potius præstetur ministerium. Secundum argumentum desumi potest. *ex Constit. Carol. art. 2.* Ubi expressè sancitum, Merum Imperium certis casibus auctoritate superioris alteri committendum, extra hos itaque casus alteri ne quidem conceditur. Denique expressis textibus est cautum, Imperium mandari non posse. *l. 1. ff. de offic. ej. cui mand. est jurisd. l. 6. ff. d. offic. Procons. l. nemo 70. ff. d. R. J. qui nullibi sunt correcti.* Ergò & adhuc subsistunt. *l. 27. C. de testam.* Et quamvis hodiè videantur Magistratus inferiores jus gladii Jure Magistratus habere, quod ipsà factà electione hanc potestatem nanciscantur, quæ transit ad Successores, hoc tamen nihil operatur, cum inspicienda non sit electio Magistratus, sed constitutio ipsius juris, quæ ab initio est specialis.

Thef. XV.

Non erit denique inutile considerare, utrum per præscriptionem Merum Imperium transferatur? Quod negandum conjicio, quia non est in patrimonio. *arg. l. 2. §. 3. ff. d. O. J. junct. l. 3. ff. ad L. Jul. Maj.* Deinde nemini competit, nisi cui specialiter concessum. *l. 1. ff. d. offic. ej. cui mand. jurisd. Sutholt. Dissert. de jurisd. apb. 410.* Nostris temporibus Merum Imperium per præscriptionem acquiri, ut ejus utilitas à personis (hoc est illis, quæ juris-

C

di-

ditionem habent, nec sunt privatae) praescriptione
acquiratur, asserit *Obrecht. c. 4. n. 2. 23. § 26*. Verum nec
hodie hoc obtinere crediderim. Jus vero alteri con-
cedendi Merum Imperium objectum praescriptionis es-
se non reluctarer, cum hodie jurisdictio, sub qua conti-
netur etiam alteri Merum Imperium constituendi pote-
stas, sit patrimonialis. *Hahn. ad Vvesenbec. de jurisd. n. 9.*
verb. praescriptione, quò quoque (non ad Merum Impe-
rium) referri potest responsum ab eodem *d. l. n. 8. in fine.*
allatum: **Endlich ist in Acht zu nehmen/ wofern etn
mehrers/ als bisher vermeldet worden/ von Alters
herbracht sich befunden/ daß es auch billich hinführo
dabey bleibe.**

Thef. XVI.

Cognitis causis Materiali & Efficiente, Formalem
perpenderemus opus esset. Sed cum Imperium sit
ipsa ratio formalis, idè ejus natura ex supra exposita
definitione erit liquida. Finalis itaque paucis propo-
nenda restat, quæ in practicis cum Objecto formali co-
incidit. Finis itaque est inflictio poenarum ob causas
criminales. Remotior verò vindicta delicti, ejusque
coercitio. Sed solent quidam sex Meri Imperii gradus
constituere (1) est Imperium maximum, ut potestas con-
dendi leges (2) Majus, ut ultimum Supplicium (3) Ma-
gnum, deportatio (4) parvum, relegatio & poenæ, qui-
bus corpus affligitur. (5) Minus, modica coercitio. (6)
Minimum, multa. Verum cum primus gradus pars
summæ potestatis, non Meri Imperii sit, & reliqui ad
pauciores possint referri: idè huic expositioni calcu-
lum non adjicio; sed primum removeo: Reliquos au-
tem quinque ad tres gradus generaliter refero ductu *Ca-
listrati*, qui poenarum tria distincta genera constituit.

l. 28. pr. & §. 1. ff. de pœn. (I) gradus est pœnarum, quibus vita naturalis adimitur (II) earum, quæ morti naturali proximæ, quæ duplices (1) quibus gravior coërcitio corpori infligitur morti affinis (2) quibus vita civilis adimitur: Ad hunc gradum referuntur pœnæ quibus membrum corporis mutilatur, ut si oculus eruitur, manus abscinduntur, damnatio in opus publicum & similes (III) gradus eas pœnas continet, quæ ad existimationis, non verò ad capitis vel status, periculum pertinent, qualis est fustigatio, quæ fiebat baculis ligneis à Tarquinio Superbio excogitatis teste *Eutropio lib. 11.* Flagellatio, quæ illâ gravior *arg. L. 10. ff. de pœn.* His additur mulctatio, infamia, privatio dignitatis, *vid. latè Dn. Hahn. ad Vvesenb. de jurisd. n. 5. verb. sex gradus.*

Thef. XVII.

Nunc operæ foret pretium singulos Imperii gradus examinare, exemplisque illustrare. Sed quoniam propositi nostri ratio id admittere vix videatur, unam atque alteram adhuc quæstionem ad meliorem Meri Imperii notitiam facientem ante enucleabimus, quam finē huic nostro operi imponamus. Quæritur itaque hic non incongruè. Primo utrum multa spectet ad Merum Imperium? Et spectat, sed tum, si ea in causis criminalibus infligatur. Secundo an Carcer itidem ad gradus Meri Imperii pertineat? *Resp. Obrecht. de jurisd. c. 7. Thef. 25. & seqq.* Eum diverso respectu ad Imperium Merum & Imperium mixtum pertinere. Si enim propter causas criminales imponatur, ad prius. Si ob causas civiles ad posterius referri. Sed quamvis hæc Jure Canonico subsistant: Jure tamen Civili vix obtinebunt. Cùm enim ad Merum Imperium illæ saltim pœnæ pertineant, ratione quarum etiam Imperii gradus constituuntur & re-

C 2

ci.

cipiuntur, spectabit omninò carcer eo modo, quo pœna est. Sed non est jure civili pœna. Ergò nec jure civili referendus ad Imperium. Minor sequentibus redditur manifesta, quia hujusmodi pœnæ interdictæ sunt. Carcer enim ad continendos homines, non ad puniendos, haberi debet. *l. 8. §. 9. ff. d. pœn. & incredibile est, liberum hominem, ut vinculis perpetuis contineretur, esse damnatum. l. 6. C. d. pœn.* adeoque non tam pœna est, quàm saltem custodia. Quod itidem juxta *Constit. Carol. Crim. Obtinet art. 11. verb.* Und ist dabey sonderlich zu mercken/ daß die Gefängniß zu Behaltung/ und nicht zu schwerer gefährlichen Peinigung der Gefangenen/ sollen gemacht und zugericht seyu. Dicitur quidem *sustinere carceris pœnam. l. 2. C. de cust. reor.* Sed illa denominatio ei imponitur per accidens, quatenus tollit libertatem faciendi, quod velis, & vincula, quæ in carceribus injiciuntur, pœnæ instar esse videntur. *l. 1. §. fin. d. aleat. l. 8. §. 9. ff. d. pœn.* Sed uti dictum Jus Canonicum recessit à Jure civili; Et quamvis ad reorum custodiam, non ad pœnam, carcer specialiter deputatus esse noscatur, non improbatum tamen, si Subjecti Clerici confessi de criminibus, seu convicti in perpetuum vel ad tempus carceri mancipentur. *c. 3. d. pœn. in 6.* quemadmodum hoc in furibus pœnam non solventibus sequitur quoque *P. H. D. art. 257. ibi: Wo aber der Dieb keine solche Geld. Busz vermag/ soll er mit den Kercker/ darinn er etliche Zeitlang liegen/ gestrafft werden.* Moribus quid obtineat tradit *Gudelin. de Jur. nov. lib. 6. c. 16.* Ubi adducit mores hodiernos sequi Jus Canonicum. Et ita hodie ne quidem dubitandum, hanc pœnam esse Meri Imperii, quoniam pœna saltem perpetui carceris species est gravioris coërcitionis. *Vinn. de jurisd. c. 1. n. 6.*

Theſ.

Theſ. XVIII.

Ad hæc petitur utrum Indignatio Principis Fürſtliche Ungnade ad gradus Meri Imperii ſit referenda? Hic ante omnia ſciendum, quosdam ſtatuerè verborum *ſub pœna indignationis* (bey Ungnaden) nullum aliud eſſe effectum, nihilque aliud importare, quam quòd Princeps ſe non exhibeat gratioſum. Alii verò Contemptores mandati Principum extraordinariâ pœnâ, quæ ad mortem extendi poſſit, puniendos tradunt. Verùm eſſentia atque natura hujus indignationis ex intentione Principis aliisque circumſtantiis, quatenus res prohibita magni vel exigui eſt momenti, determinanda eſt. Si enim Princeps transgreſſori ſolum velit denegare gratiam, alia pœna non inveniet locum. Sin verò præterea pœnam intendat irrogare, ſi prohibeatur aliquid ſub indignatione & pœnâ bey Ungnade und Straſſe/ poſterior opinio vera eſt. In priori acceptione ad Merum Imperium non pertinere, ex ſupra dictis ſatis eſt liquidum. Poſteriori modo vel pœna irroganda ab ipſo Principe, vel Commiſſum hoc eſt ſpecialiter alteri. Secundo, non primo, ad gradus Imperii eſt referenda, & quidem ad illum gradum, quem determinata pœna exigat.

Theſ. XIX.

Confinatio rectene referatur ad Merum Imperium, videndum? Solet verò deſiniri pœna, quâ reus præviâ ſufficiente cauſæ cognitione à iudice competente condemnatur ad hoc, ne terminos loci assignati excedat. Verùm *Mar. Giurba conf. 49.* probabiliter aſſerit, ſolâ ſuſpicionem poſſe à Principe ſubditum ad confinia poni, quòd interſi Reipublicæ, non ſolum delicta puniri. *l. 18. §. 1. ff. d. jud. l. 51. §. ult. ff. ad L. Aquil.* Sed etiam ut delinquendi removeatur occasio & quiete in Republicâ vi-

vatur, quod non sine ratione esse videtur, si alter suspi-
cionem declinare nequit: Cui obstat quidem, quòd ex
solâ criminis suspicione reus nullatenus sit condemnan-
dus. *l. 5. pr. ff. de pœn.* Nam odia restringi & favores am-
pliari convenit *c. 15. x. de R. J. in 6.* & in pœnis benignior
est interpretatio facienda. *c. 49. x. de R. J. in 6.* Sed Resp.
favorem publicum privatæ utilitati præferendum. *2. feud. 52. c. 1.* præsertim cum nonnulla pro utilitate com-
muni contra juris asperitatem ex æq̄uitatis mansuetudi-
ne tolerari noscantur. *c. 3. in fin. x. de re jud. in 6.* Jam
verò, ut civitas malis hominibus careat, principaliter
respicit utilitatem publicam, quia conservat statum &
quietem Reipublicæ, & in consequentiam continet et-
iam privatum commodum. Vel Resp. sententiam, quæ
non valet judiciali cognitione non adhibitâ, publicæ
utilitatis ratione validam esse, si partes ad rixas paratæ
sunt uti dicit. *Giurba refert ex Baldo vol. 1. conf. 142. n. 2.*
Hinc patet, (1) mancam esse definitionem. Imò in
confinatione neque manifestè probanda est causa, sed
testibus secretò receptis, tum maximè, si causa sine scan-
dalo & periculo expressim probari non possit. Inter-
dum quoque necessitate exigente causa poterit dissimu-
lari exprimendo aliam, quæ non infamet dicit. *Aut.
cit. loc.* Quin & tum potest constitui dicta pœna hoc
casu, dum crimen consummatum non est. *arg. l. 6. §. 9.
ff. d. injust. rupe. irrit. fact. test.* Cùm non ad criminis
improbiteriam castigandam, sed ad potentiam quando-
que moderandam condemnari potest. *Petr. de Greg. d.
Rep. lib. 13. c. 12. n. 10.* Deinde dicitur in definitione à ju-
dice. Cùm autem soli Principi confinandi potestas tri-
buatur, Judici verò inferiori non competat, nisi Prin-
ceps concesserit. *Giurba d. conf. n. 3.* ideo & ex hoc capi-

te vitio laborare definitionem, tam notum est quam quod notissimum. Quamobrem si, quæ modò correctæ sunt, adimantur, reliqua naturam definitionis sufficienter explicabunt, & admodum perspicua evadet. Ac proinde ex hæcenus dictis constabit liquidò, confinandi potestatem, à principe concessam, partem esse Meri Imperii, quoniam inter pœnas rectè refertur confinatio, eò quod noxæ vindicta sit: Noxæ autem vindicta pœna. *l. 131. ff. de V. S.*

Thef. XX.

Cùm sit dictum, Merum Imperium esse potestatem animadvertendi in facinorosos, non inconueniens erit disquirere, an etiam in Melancholicos vires suas exerat? Melancholia aliis est affectus, qui Principes functiones lædit sine febrî, & mœstiriam metumque sibi conjungum habet; ubi autem fit cum audaciâ, est furor, mania. Galenus solam imaginationem lædi arbitratur. Contrarium verò statuit Avicenna, dicens, quòd Melancholia sit mutatio existimationum (imaginationis, phantasiæ) & cogitationum (rationis.) Alii Melancholiam vocant privationem intellectus, sicuti hæc pluribus refert. *Hahn. ad Vvesenbec. d. pœn. n. 10.* Secundùm quem tamen rectiùs experienciâ suppeditante tres gradus Melancholiæ constituuntur. (1) Quidam solummodò tristes, morosi ac tetrici sunt, hominumque societatem averfantur. (2) Alii præter mœrorem contractum sibi etiam horrenda imaginantur, pericula metuunt & vagabundi de uno loco in alium fugiunt. (3) Alii præter hæc etiam deliria loqvuntur & agunt, absque tamen furore. Quam posteriorem idem Melancholiam primariam vocat. Cùm verò hujus affectus natura sit functiones lædere, antequam definire valeamus, an ad Merum
Im.

Imperium pertineat, ulterius juxta laud. *Habn. d. l.* notandum, læsionem functionum triplici contingere modo. Vel enim imminuuntur, vel tolluntur, vel depravantur. In Melancholiâ autem propriè haud minuuntur. Functiones siquidem imminutæ sunt, quæ quidem in cursu & ordine naturæ videntur manere, sed debili & insufficienti modo exercentur. Talis imminutio est in stupidis & stolidis. Neque in Melancholicis tolluntur, quia his varia & copiosa phantasmata objiciuntur, circa quæ sensus interni assiduè operantur, etiamsi alio, quam fieri debebat, modo. Restat itaque quod functiones duntaxat depraventur, quia actiones non juxta naturæ seriem & leges; sed perturbato ac perverso ordine eduntur, vel nimis intensæ & vehementes sunt. Ex his itaque facile patet, quâ ratione Melancholici ad objectum Meri Imperii pertineant. Qui enim primi gradus sunt, eorum imaginatio læditur, quia quod apprehendunt, revera non ita est; ratio verò non item, quoniam ipsi judicant, mœsticiam esse phantasticam, potestque in illis esse proæresis, malitia, dolus. Adeoque poenâ ordinaria, si delinquant, haud immeritò afficiendi. In secundo autem gradu magis corrupta est imaginatio & ratiocinatio turbata, dum de phantasmatis sibi objectis non valeant ampliùs judicare, utrum vera an falsa sint, sed dubitare incipiant & de omnibus etiam amicis falsò suspicentur, nec sana consilia sequantur. Et quoniam animos horum mœsticia non parùm perturbat, minimè autem totam mentis alienationem inducit nevé intellectu eos planè privat, & sic consequenter delinqvunt, ideò & eos poenâ saltim extraordinariâ plectendos atque ad Merum Imperium referendos arbitror, *conf. Carpzov. Prax. Crim. part. 3. q. 145. n. 53. & seqq.* In tertio gradu constituti ima-
gina-

ginationem & ratiocinationem maximè depravatam habent; Errat enim intellectus eorum circa apprehensionem, compositionem & discursum. Et hi minimè sunt puniendi, nec ad Merum Imperium referendi, *Habn. sup. cit. loc.* ubi elegantissimum refert Responsum, cujus hæc sunt verba: Wir haben die Uns aber einst nebst seiner Zeugen Rundschaft und Med. Facult. Judicio alles sub n. 1. 2. 3. biß 9. einschließlich gezeichnet zugesandte und hinwieder kommende Acta, den gefangenen A. G. und den an seiner Frauen begangenen Niederschlag betreffend/ nochmals bey versammelten Collegio mit gehörigen Fleiße verlesen und wohl erwogen. Erkennen und sprechen darauff für Recht/ dieweil der gefangene A. G. Zeit des an seiner Frauen begangenen Niederschlags nicht bey Verstande / sondern in delirio Melancholico begriffen gewesen / daß er derhalben mit keiner Straffe zu belegen / sondern der Hafft ohne Leistung geschwornen Urpsed/hinwieder zu erlassen sey. Damit er aber ihme selbst / oder auch andern Leuten ferner keinen Schaden zufügen möge / ist er von seinen nechsten Freunden / mit Zuthun der Obrigkeit/in seinem Hause/und auf seine Kosten in Custodi zu nehmen / und darinnen mit Ketten und Banden fleißig zu verwahren. B. R. W.

Thef. XXI.

Uterius quæritur: Utrum Meri Imperii sit, reum rupto laqueo delapsum adhuc punire? Quod affirmandum censetur, quia Imperium id intendit, ut reus legitimè puniatur, quod factum non creditur, tum quia obligatio ex delicto sine constitutâ pœnâ non tollitur, tum quòd executio ita facienda sit, daß der Dieb mit dem Strang vom Leben zum Tode gebracht werde. Negat *Bachovius ad Wesenbec. ff. d. pœn. n. 9.* (1) ob præsumptionem, quòd injustè sit suspensus (2) quòd pœna furti sit

D

ni-

nimis atrox. Verùm prior ratio idè est infirma, quòd hic præsupponatur furtum verè perpetratum. Posterior autem contra furti pœnam instituitur, quam tamen justam defendemus. Alii tutissimum esse credunt, executionem tali casu suspendere ac principis consilium implorare.

Thef. XXII.

Merum Imperium an in actum transferatur contra eum, quo præsentè sanguis ex vulnere occisi erumpit, & fluere incipit, paucis hic examinare haud à re alienum putavi? Ex occiso corpore sanguinem promanare in præsentia homicidæ, exempla plurima testari ex Boero refert *Besold. Delib. Jur. ad Lib. 48. ff. n. 36.* & rationem hujus rei Antipathiam esse asserere *Levin. Lemnium de occult. nat. mirac. lib. 2. c. 7.* aliosve refert idem. Quando autem hoc eveniat, non convenit inter eruditos. Contingere illud ipsum post aliquot horarum spatia, sanguine fortassis nondum concreto opinantur alii. Alii verò evenisse idem post aliquot dies memorant, adeò quidem ut, puerum à matre interfectum octo diebus post matre eam inspiciente sanguinem ex naribus emisisse, tradatur. Hinc de eventu non dubitandum. Causam autem varii variam statuunt. Plerique allegant Antipathiam & vestigia hostilis ac vehementis odii occisi in occisorem, quòd causet qualitas latens & arcana, impressa corpori tempore cædis, cum cadavere permanens, quæ faciat moveri & resolvi sanguinem ac fluere ex vulnere per præsentiam occisoris. Quæ tamen causa multis ficta videtur. Quamobrem alii rem totam in miraculo ponunt & in quâdam vindictæ divinæ reposcendæ ratione, quasi Deus ipse detegendæ noxæ ergò id præter ordinem naturæ, sanguine jam dudum con-

cre.

creto, constituerit. Verum enim verò prior ratio quem-
admodum suspecta: ita & posterior videtur insufficientis.
Priorem non subsistere inde patet, quòd sanguis fluere
cæperit per Sympathiam etiam præsentem dilectissimo, ut
in submersis evenire traditur à *Pet. Gregor. Synag. lib. 50.*
c. 20. n. 8. Proinde cum ex diversis principiis fluxus san-
guinis proveniat, nulla inde desumitur certa conjectura,
& sic, cum in dubiis satius sit nocentem dimittere, quàm
innocentem damnare, huic fundamento neutiquam in-
sistendum. Posterior autem ideò non satisfacit, quòd
de miraculo non constet. Et cum sanguis etiam fluat
per Sympathiam, nihil certi huic miraculo adscribi pot-
est. Denique exempla non desunt pro & contra, ubi
scilicet præsentem vero occisore sanguis minimè motus
fuit. Quin imò ebullit quandoque sanguis coram eo,
qui homicidii prorsus non fuit reus. Ergò non est in-
dicium certum, uti *Besoldus* concludit *d. l.* Quà nos mo-
ti ratione itidem concludimus, hoc casu Merum Impe-
rium quiescere.

Thef. XXIII.

Similis fermè priori est quæstio de probâ aquæ fri-
gidæ, an ea possit efficere ut Merum Imperium transfe-
ratur in actum? Hic sciendum est, multis in locis cer-
tissimum veneficii indicium esse, si mulier artis magicæ
suspecta certo modo ligata & constricta in flumen con-
jiciatur neque tamen mergatur, sed anseris more super-
nater. Et testatur *Besold. delib. Jur. ad lib. 48. ff. n. 37.*
Scribonium Marpurgensem Medicinæ Doctorem Con-
sultum à Magistratu Lemgovienti aliquot argumentis
hoc ipsum defendere. Imò & experientia docet in
aliquibus Germaniæ partibus & locis sufficiens habitum
indicium ad torturam. Rectius tamen à plerisque pru-

dentioribus improbatum tanquam insufficientis. Sanè
si dicendum quod res est, multum equidem habet su-
perstitionis, certitudinis verò nihil. Non enim natu-
ralem hæcenus ejus rationem reddere ullus potuit. At-
que ad latentem quandam Dæmonis vim confugere,
quæ sua levitate corpora mulierum suspectarum in a-
quâ, ne submergantur, sustineat, fabulosa conjectura est.
Cui æquipollet ratio ab Antipathiâ desumpta, quasi
Deus aquis quandam dederit naturam, quæ ejusmodi
hominibus omninò contrarietur, adeoque, quemadmo-
dum Deus creavit aquam in instrumentum salutis hu-
manæ, eandem etiam ei destinârit & quasi odium indi-
derit adversus illas, quæ salutis spem oderunt, ita ut ne-
queant eas admittere, sed omninò respuant. Nam &
hanc rationem Vir doctus & sapiens vix ac ne vix quidem
admitteret, imò hanc popularem inventionem invidiæ &
superstitionis plenam judicabit. Quare non malè ar-
gumentatur contra hanc probam. *laudat. Besold. d. l.*
Aut causa supernatationis est physica, aut metaphysica.
Si physica est, puta vel latitudo dorsi, vel frequentior
uberiorque respiratio, quâ corpus hominis in aqua al-
levatur, sequitur, quod magiæ non sit indicium. Cùm
enim naturalis causa sit, potest hoc accidere cuilibet ho-
mini; Sed magiæ causa non est naturalis, sed potius
ipse Diabolus. Si verò Metaphysica causa est, tunc illa
proficiscitur vel à Deo, vel à Diabolo; In Deo ponen-
da non est prohibente Scripturâ Sacrà à Deo signa po-
stulare. *Matth. 16.* Neque Diabolo causa adscriben-
da est, aliàs indicium verisimile esse nequit. Nam nihil
oberit, quo minùs, permittente Deo, etiam pium homi-
nem Diabolus in aquâ vehere possit, ut illi periculum
erect. Plura possunt videri apud citatos à *Besoldo d. l.*
No-

Nobis sufficit ostensum esse, quod hæc proba aquæ frigida ad objectum Meri Imperii nullâ pertineat ratione.

Thef. XXIV.

Extenditur præterea Imperium ad delinquentium quoque cadavera. Quamvis enim aliàs delictum solvatur morte delinquentis. *DD. communiter in L. 1. C. ex delict. def. §. 1. l. d. perp. & temp. act.* excipitur tamen Reperundarum & Majestatis judicium, quæ etiam mortuis reis, cum quibus nihil actum est, adhuc exerceri placuit. *L. 20. ff. d. accusat. Sebast. Med. tract. mors omnia solvit Conclus. 32. n. 82.* Etsi enim homo mortuus non sit homo, sed dicatur cadaver, cum deficiat anima, quæ ei dat esse. *c. Moyses 32. q. 2.* & consequenter corpus nihil sentiat, satis tamen est, id quod mortuis accidit, à vivis metui, ut hoc pacto à delinquendo retrahantur, *conf. Grotius de J. B. & P. 2. c. 19.* Eorum quoque cadavera, qui ultimo supplicio affecti, non sepeliuntur, nisi petitum vel permissum fuerit. *L. 1. ff. d. cadav. pun.* licet enim aliàs cadavera sepeliri debeant. *c. quæsitum 13. q. 2.* tum honestatis causâ, tum ob memoriam humanæ conditionis. *l. 27. ff. d. cond. & demonstr.* tum ob symbolum resurrectionis, hocque jure divino sit constitutum. *Deut. 21. & 34.* Nihilominus quia poenæ duplex est finis (1) emendatio delinquentis (2) exemplum & memoria punitionis, confirmante Platone in *Georg. l. 34.* ubi ait: Convenit omnem, qui ab aliquo rectè punitur, vel ipsum fieri meliorem utilitatemque percipere, vel cæteris exempla dare, ut illi poenis affecti meliores efficiantur, ideò cognatis punitorum cadavera denegantur, divinâ lege utpote positivâ non reluctante sed consentiente. *1. Reg. 15. Prov. 30. v. 17. Jerem. 16. v. 4.*

Thef. XXV.

Concessionem corporum ad anatomiam etiam ad

D 3

Me.

Merum Imperium referendam putant. Sed vix fieri posse, ut anatomia non tendat in contumeliam propinquorum, adeoque & rationem habendam esse conditionis & dignitatis puniti ejusque familiae, statuit *Hahn. ad VVess. d. cad. pun.* Cui contradicentes, rectè hanc concessionem fieri, existimant, quòd cum injurià agnatorum conjunctum videri non possit, quod Republicae causà sit *L. 33. ff. d. injur.* eò quòd multum semper artibus licuerit. Et Medici, ut vim morbi in aegroto cognoscerent, viscera hominum resciderunt, inquit *Seneca l. 10. declam. 6.* Quod ulterius probatur, cum cadavera punitorum cuivis petenti ad sepulturam concedi soleant. *l. ult. ff. d. ead. pun.* Nulla apparet causa, quare Medicis ea sint deneganda, utpote quorum beneficio sepultura iis contingit, quod hi *λέψαυα* hominis non sine funerali processu justae sepulturae tradere & condere solent. *VVissenb. de juris d. th. 9.* Quam sententiam insigni etiam exemplo confirmat *Clarus recept. sent. lib. 5. q. 100. §. fin.* Enimverò quid hic tum benè, tum malè dicatur, multis examinare superse- deo, haud dissimulans, hæcenus allata nihil probare ulterius, quàm concessionem ad anatomiam non esse usq; adeò & simpliciter improbandam. Quod tamen hic non est quæstionis. Sed posito, quod licita sit, utrum Meri Imperii sit? id quod negandum arbitror. Magistratui enim inferiori, licet Merum habeat Imperium, non competit potestas concedendi cadavera ad anatomiam, quia Merum Imperium consistit in potestate animadver- tendi in facinorosos, quæ non extenditur ulterius, quàm ut legitimè reus puniatur. Quare cognatos puniti ejus- modi Magistratui contradicentes justè agere arbitratur *Hahn. d. l.* Proinde fit, quod concessio talis ad anatomiam ab iis, qui summam potestatem vel jura superioritatis ha- bent, consueverit impetrari, Thes.

Thef. XXVI.

Multæ equidem hic quæstiones discutiendæ adhuc sese nobis offerrent, nisi institutum nostrum juberet jam finem respicere. Quare ultimo loco reliquum est, ut cognoscamus, quomodo respectu Brutorum exerceri debeat imperium? Hoc ipsum fieri non principaliter & directò, sed quatenus delictum hominis conjunctum, ob abolendam rei memoriam *c. mulier 15. q. 1.* & materialiter ratione ipsius facti, non formaliter, quoniam in bestias nec delictum propriè cadit, aliis est manifestum. Cùm verò bestia punitur, ubi delictum deficit, v. g. ubi lex divina *Exod. 21.* leonem, qui occidit hominem, lapidibus jubet obrui, hoc fieri dicitur, ne oculos hominum offendat conspectus illius bestię, non verò ut sit pœna. *Vinnius d. Jurisd. c. 1. n. 7.* Si deniq; in pœnam hominis cum parricidis culeo insuantur, non esse hoc respectu bestiarum verè pœnam, sed usum tantùm domini humani in bestias rectè inter alios referunt *Grotius d. J. B. P. lib. 2. c. 21. §. 11.* & eleganter *Magnif. D. Roth in elegantissimâ disputatione, quam pro loco habuit, de Occisore impuni cap. 1. n. 2. & 3.* Postremò quod affertur, optimo jure subsistere, equidem nemo abnuit. Priora verò aliis non arrident, eò quòd bruta non secus, ac homines, propriè puniri arbitrantur, idque ex eo se probare satis posse confidunt, modò brutorum delicta ac obligationem, quã ad servandam legem obstringuntur, accuratiùs paulò demonstrarint. Primum deducunt ex *L. 1. §. 11. ff. si quadrup. paup. fec. dic.* Deinde quòd Deus vindictam de occiso homine bestiis minetur *Genes. 9. v. 5.* ubi autem vindicta, ibi legis violatio & actus pravus atque injustus, ratiocinantur *conf. Magnif. Dn. Schilter. manud. ad Philosoph. moral. c. 6. n. 11.* Nec quicquam movet eos, quod objici solet, actus brutorum esse simpliciter necessarios. Hoc enim verum esse

esse largiuntur ratione liberi arbitrii, cæteroquin & a-
ctus brutorum gaudere spontaneo quodammodo, quod
necessitatem mitigat, atque temperat. Alterum verò,
quod obligationem brutorum attinet, haud difficulter ex
jam dictis inferunt. Estque juxta mentem eorum obliga-
tio, sive necessitas agendi ad voluntatem alterius, vel Le-
gislatoris vel paciscentis. Et porro modus agendi duplex,
liber & indifferens ac solum moraliter necessarius, alter
naturaliter necessarius, ut præter angelorum etiam bru-
torum. Quæ singula latius proponere non arridet, sed po-
tius unà cū illis, quæ aliàs hic desiderari forsitan possunt,
publico conflictui committentes, filum abrumpimus.

Qui studiis cupit ingenuis præstare, furentem
non curat plebem, quæ bona cuncta premit.
Sed tu securus rides, nec inania captas,
quo semper constans inde sequatur honor.

felicia quævis precaturus hæc addebat

Henr. Balth. Roth, D. P. P.

UT sacram Themidos Te doctum vidit ad aram
æqui, ter visus plaudere Sala pater;
Hinc, ait, ad plenum stillabant divite cornu
præmia, quæ capiti jungere rite paro.

I! Cathedram conscende, & doctam confere pugnam,
ad metam hæc strata est unica laude via.

*Politissimo DN. Respondenti, benevolo animo & manu
gratulor & ad ulteriora calcar addo*

Georg. Wolffg. Wedelius, D.

Hic modus est, quò quis culmen conscendit honoris,
Quò quis Musarum præmia larga capit.

Laudo conatûs, eadem qui tendis & ipse,

Qui, DORFFLERE, astris haut procul esse cupis.

*Ita Nobiliss. DN. Autori, Fautori suo singulari affectu
prosequendo, grat. appon.*

J. B. KRJESSE, D.
L'eclat

L' éclat de Vostre Esprit par sa brillante flamme
Nous fait voir en effet la vigoureuse ardeur,
Qui pousse incessamment la vertu à l'honneur
Dont se font bien saisis les desirs de vostre ame.

Sans jamais allentir l'excès de l'allegresse
Avancés promptement! par un heureux succès
De Vostre beau destin, jusqu'au plus haut degrés,
Où Vous attend un prix digne de la sagesse.

Je ne devine mal d'un infallible augure,
Du fruit de Vos travaux, que Vous nous proposés,
Je dy, sans Vous flatter, que ces Vos qualités
Vous vont bien-tôt au port de Vos souhaits conduire.
C'est ainsi qu'a voulu expliquer à Mons. DÖRRFLER, son très-cher amy & compagnon de table les reflexions, qu'il a faites sur le present effet de sa tres-exquise science
Thedel de Kramm, Gentilh.
de Brunsvig.

O Σγε πανημέριός τε καὶ ἡῶν γ' ἐπόνησεν
Ἰδὲ ἐν αἰνοτάτῳ, καὶ ἔχρεα Σείριος ἦσεν
Τῶ καλαὶ ποταμὶ τε πειγλῶχες ῥα γενῶνται,
Ἄς Μῆσα τέκνοισι δίδασιν χάρμα καὶ ἄθλον.
Συγχαίρων ἀντοχεδιαζόμενος
Joh. Frid. Scheibe, LL. Stud.

W Er hizzig steigt nach den blau gesterntem Bogen
Wie Er mein werther Freund / mit unermüdetem Fleiß
Wer so viel Weißheit hat aus Castalis gesogen /
Als sein beredter Mund hier vorzubringen weiß /
Der kriegt zum Lohn die Kron der hochgetrohten Ehre /
Er renne hurtig fort biß Er gelangt zum Ziel /
Die höchste Weißheit Ihn mit mehrer Weißheit mehre!
Diß wünscht von Herzen Ihm mein schwacher Feder Kiel.
Seinem besonders geliebtesten Herrn Wit. Tisch,
Burschen setze dieses hinzu
Heinrich Julius von Kniestet /
Eques Brunsvic.
E Wann

Wann jene sind berühmt die Gold aus Peru bringen/
 Die mit den dünnen Holz durch stolze Wellen dringen/
 Aus China güldnen Reich sich sammeln einen Schatz:
 So hat der Ruhm und Lob vielmehr bey denen Plaz.
 Die Schatz und Krohnen sich durch Wissenschaft errennen/
 Der Sinnen Pegasus kan Wolcken selbst zertrennen/
 Und an den Himmel rühren dahin kein Kauffmann schiff/
 Der seine Schätze nur auf dieser Erd' antriff.
 So weit Verstand und Biz dem Gold ist vorzusetzen/
 So höher ist Er auch Herr Dörffler stets zu schätzen/
 Weil Er dem edlen Schatz der Wissenschaft nachgräbt/
 In seinen ganzen Thun nach Kunst und Tugend strebt/
 Er fahre ferner fort im löblichen Beginnen/
 Sein Sinnen schwinde sich auf Pindus hohe Zinnen!
 Damit Er bald hernach der Ehren Krohnen trag!
 Und von so grossen Fleiß die spate Nachwelt sag!
 Wegen allemahl Treu-gepfogener Freundschaft ruffte seinem
 Hochgeehrten Herrn Tisch-Burschen glückwün-
 schend zu

Jobst Carl von Schwicheldt/
 Eques Hildesf.

Jam mea Musa canas, præconia digna parato,
 Fautori dicas prospera vota Tuo.
*DN. Commensali & fratri suo præ aliis
 semper Dilecto paucula hæc adjecit*
 Christianus Reich/ LL. Stud.

Sunt DÖRFFLERE Tibi cum Doctis prælia docta,
 Ecquis Te doctis annumerare vetet!
Hæc DN. Commensali suo grat. adpon.
 Joh. Ernest. Richter/ Med. Stud.

Ausibus applaudo tantis, Numenque Triunum
 Præmia det quæso digna labore Tuo!
*DN. Commensali suo Charissimo ex animo
 ita gratulatur*
 Franz Christoph de Kramm,
 Eques Brunsvic.

✽ (•) ✽

94 A 7371

ULB Halle 3
001 700 707

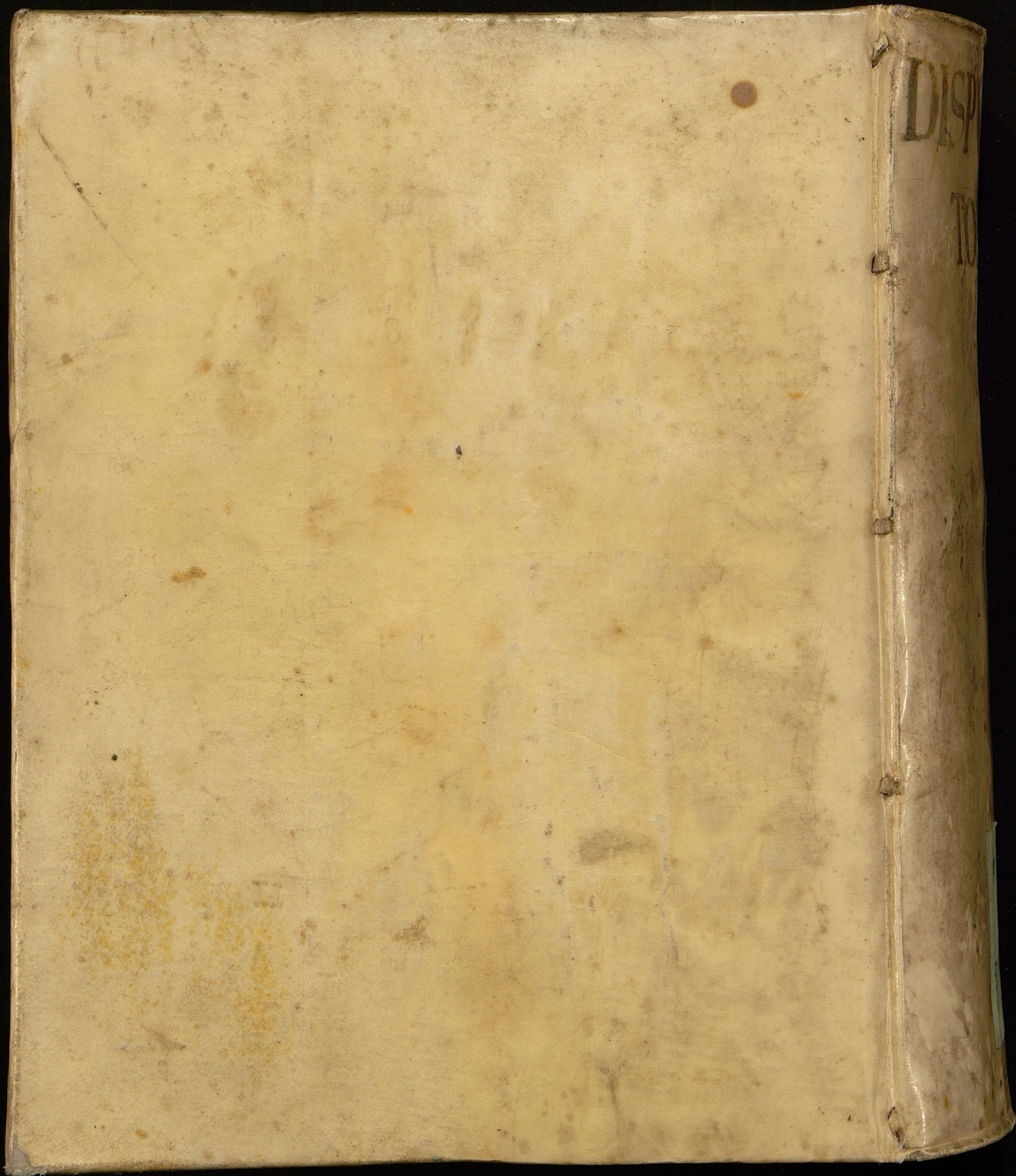

56

94 A 7371

17 17

119

N.A.A.

Q. D. B. V.
DISSERTATIO JURIDICA,
De
MERO IMPERIO,

Quam
AUXILIANTE NUMINE DIVINO
Consensu
Illustris Jctorum Ordinis
in
Celeberrimâ Salanâ
P R Æ S I D E
DN. JOHANNNE BERNHARDO

Phil. & J. U. D. ac Illustris Regiminis
Saxo-Jenensis Advocato Ordinario,

*Patrono, Præceptore ac Hospite suo
omnem vitam colendo,
publico Eruditorum Examine*

submittit
JOHANNES Dörffler /
Jesniz. Anhalt.

AUTOR ET RESPONDENS,
ad diem Maji,
ANNO M. DC. LXXIX.

J E N Æ, Literis WERTHERIANIS.

